

Черник Н.С., здобувач кафедри філософії
права та юридичної логіки НАВС

ВПЛИВ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ ДОКТРИНИ НА ФОРМУВАННЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ: УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД

Становлення правової держави та розбудова суспільства нерозривно пов'язані із правосвідомістю, рівень розвитку якої, в свою чергу залежить від цілого ряду чинників, основними серед яких виділяється моральна та духовна культура. Саме моральна складова є визначальною у процесі становлення взаємовідносин між суспільством та державою, їх правової поведінки та свідомості.

Процес становлення правосвідомості українців формувалася впродовж основних етапів національного державотворення. Особливо активно ці процеси відбувалися у другій половині XIX – на початку XX ст., коли отримали не лише теоретичне, а й практичне підґрунтя. Особливий вплив на формування правосвідомості та вітчизняної філософсько-правової думки здійснювало християнство та норми канонічного права, що становили його основу. Християнська правова доктрина, що формувалася впродовж тисячоліть, сформувала притаманну тільки їй систему взаємовідносин між суспільством, державою та церквою. Відносини, що здійснювалися у цих трьох площинах, ґрунтувалися на глибоких релігійно-етичних та моральних цінностях. Внаслідок відображення християнської правової доктрини правосвідомості мали місце трансформації у практичній правовій діяльності.

Для українського державотворення вельми важливе значення мало становлення української правової системи в період національно-визвольних змагань 1917-1920 рр. У зазначений період існувало кілька форм національної держави, політико-правова система яких попри різноманітні підходи до розв'язання державницьких проблем, характеризувалася спільною рисою – глибоким християнським змістом. Саме християнський зміст у поглядах лідерів Центральної ради,

Гетьманату та Директорії, визначав характер та актуалізацію вирішення земельного та соціального питання, лібералізацію норм кримінального і кримінально-процесуального законодавства, а також глибоке морально-етичне наповнення цивільного законодавства.

Природне розташування між Сходом та Заходом, між двома протилежними суспільно-політичними формаціями та цивілізаціями, зумовили формування специфічного ментального та духовного феномену українства. Феномен української духовності виступає так званим граничним феноменом, який є ключовим змістом українського етносу, визначає сутність та характер державотворчих процесів.

У духовності українського народу початку ХХ ст. та в період революційних подій 1917-1921 рр. можна чітко прослідкувати різницю між інтровертним та екстравертним типами свідомості. Перший органічно пов'язується з індивідуалізмом, а другий – як національна експансія неможливий без «колективізму», тобто підпорядкування одиниці загалу, беззастережного послуху, відданості колективній думці тощо.

Кінець ХІХ – початок ХХ ст. був часом політизації національного руху та формування перших політичних партій, які взяли на себе провід у процесі відродження державності. Існування кардинально протилежних підходів до розуміння концепції держави зумовило наростання світоглядного протистояння в середовищі українського національного проводу, що впродовж революційних подій 1917-1920 рр. було однією з основних причин поразки.

Отже, аналізуючи українську правову думку в контексті християнської правової ідеології, можна зазначити, що вагому роль у процесі її формування здійснила православна та греко-католицька теологічні доктрини. Вплив церкви на суспільство та політику був зумовлений більш, ніж тисячолітньою традицією, однак по відношенню до українців він характеризувався виразною поліконфесійністю. Так, у Галичині більшість українського населення за віросповіданням були греко-католиками, натомість в Наддніпрянській Україні – православні.

Попри приналежність до різних духовних світів, греко-католицизм і православ'я стали для українців виразниками ідеї соборності, єдності та потужним фактором для подальшого процесу державотворення в Україні.

Чижевський С.О., старший офіцер психологічної служби управління по роботі з особовим складом Головного управління Національної гвардії України

СИСТЕМА МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ

Акції протесту в м. Києві, анексія Криму, бойові дії на сході України, фінансово-економічна криза об'єктивно призвели до погіршення стану психологічного та фізичного здоров'я наших громадян. З кожним днем ситуація загострюється, оскільки психологічну травму отримали не тільки безпосередні учасники бойових дій, але й ті, хто опосередковано задіяний або просто спостерігає та співпереживає (в першу чергу — рідні, знайомі). Але найбільше занепокоєння викликає психологічний стан військовослужбовців, які задіяні у проведенні антитерористичної операції (далі – АТО). Йдеться про отримання ними бойових психічних травм і, як наслідок, у майбутньому виникнення у громадян держави посттравматичних стресових розладів (ПТСР).

У Головному управлінні Національної гвардії України (далі – НГУ) створено робочу групу з метою узагальнення психогенних втрат підрозділів; проблематики психологічної допомоги учасникам антитерористичної операції на різних етапах виконання бойових завдань; міжнародного досвіду; практичної роботи науковців, громадських організацій та відпрацювання Програми медико-психологічної реабілітації учасників АТО.

За результатами проведеної роботи підготовлено ряд пропозицій до проекту Доктрини соціального захисту та